

NIEUWE AFSPRAKEN VERLICHTEN WERK ONDER DE VLOER

Kruipruimten, sluitpost bij ontwerp en regelgeving. Dat maakt het werk in zo'n beperkte ruimte voor monteurs extra lastig. Een toolboxmeeting is daarom beslist niet overbodig. De nieuwe afspraken tussen de sociale partners over dit onderwerp geven daarbij houvast.

■ TEKST: MATHILDE VAN HULZEN ILLUSTRATIE: BOB LEENDERS

Op je buik over een riolering moeten kruipen om een lekkage te verhelpen, terwijl je telkens bijna je hoofd stoot. Werken in kruipruimten valt vaak niet mee. Wettelijk is er weinig geregeld. De Arbo-diensten stellen dat een kruipruimte minimaal 40 cm hoog moet zijn en goed toegankelijk. De NEN 3140 gaat uit van minimaal 60 cm vrije hoogte, doeltreffende verluchting via twee openingen en een gemakkelijke toegang. Maar hoe lang iemand achter elkaar in zo'n ruimte mag werken, hoe lang hij moet pauzeren, of er altijd een collega bij moet zijn en welke afmetingen het kruipluik moet hebben, daarover staat niets vast.

De branchebegeleidingscommissie voor het Arboconvenant heeft daarom TNO Kwaliteit van Leven onlangs

een onderzoek laten uitvoeren naar werken in kruipruimten. Op basis hiervan adviseerde TNO over de wenselijke afmetingen van kruipruimten en kruipgaten en over de verblijfsduur in deze ruimten. In de branchebegeleidingscommissie hebben de sociale partners daarna afspraken gemaakt. Zo moeten nieuwe kruipruimten minimaal 80 cm hoog worden, de obstakelvrije doorgang moet 60 cm zijn en een standaardkruipgat moet minimaal 62 bij 100 cm meten. Bij een hoogte tot 80 cm bedraagt de maximale afstand tot een kruipgat vanuit de kruipruimte 7,5 m en bij een hoogte vanaf 100 cm 18 m. Alle betrokken partijen in de bouw gaan zich hiervoor inzetten.

Haaks op de windrichting

Wie gaat werken in een kruipruimte, kan de werkzaamheden het beste voorbereiden aan de hand van een vaste checklist met een vragenboom. Hierop staan onderwerpen als de blootstellingsduur, de werk- en rusttijden. Als uitgangspunt kun je hierbij de afspraken vanuit de branchebegeleidingscommissie over pauzen nemen. Dat voorkomt acute en chronische overbelasting. Deze afspraken zijn dat je minimaal 15 minuten pauze moet nemen na 1 uur ononderbroken werken in een kruipruimte lager dan 60 cm en na 1,5 uur in een kruipruimte hoger dan 60 cm.

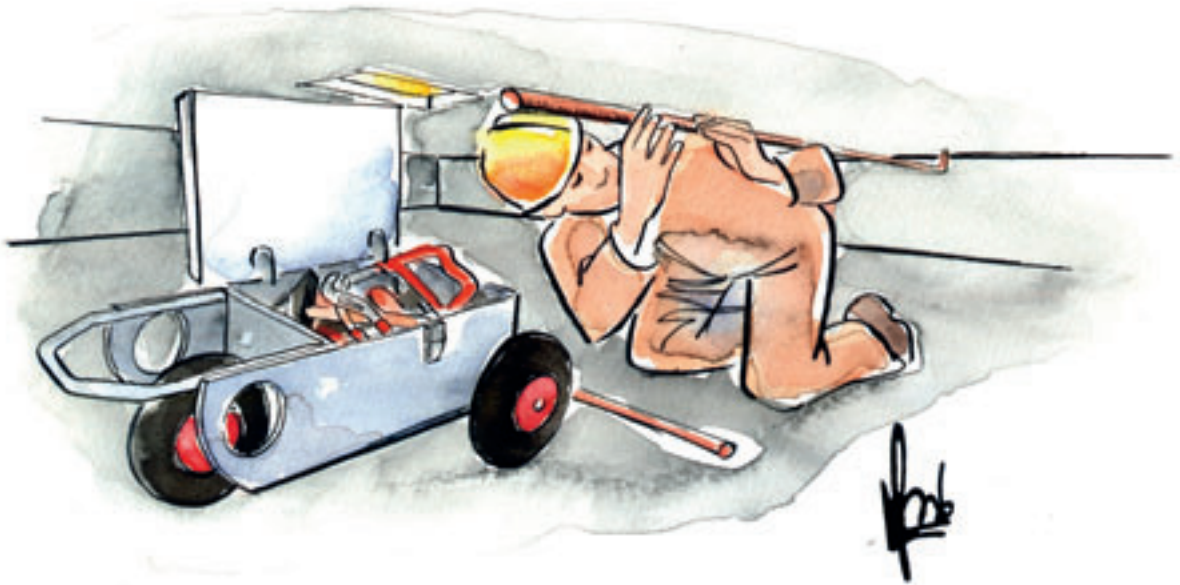
Verder komen speciale veiligheidsmaatregelen aan bod. Hoe hoog is het zuurstofgehalte in de ruimte? Hoe zit het met de concentratie mogelijk explosieve of giftige gassen? Kun je de ruimte veilig binnenkomen en verlaten? Is de ruimte afgezet, zodat geen gevaar van buiten kan komen? Wat zijn de afspraken over de communicatie? Met deze vragen kan worden bepaald of ademlucht nodig is (en of iemand met ademlucht naar binnen kan). Of speciale kleding die beschermt tegen gassen of chemicaliën nodig is, of klimgereedschap, of een reddingsgordel. Wie er als veiligheidswacht bij de opening staat en op welke manier de communicatie verloopt (vergeet niet de communicatiemiddelen van tevoren te testen). Bij de toolboxmeeting moet ook aandacht worden besteed aan het gebruik van elektrische apparatuur in een kruipruimte. Ook hierbij kunnen met een vragenboom de risico's, de toegestane apparatuur en de benodigde veiligheidsmaatregelen in kaart worden gebracht. Hetzelfde geldt voor het gebruik van lasapparatuur. Lassers moeten weten hoe ze een kruipruimte moeten ventileren en dat ze hun apparatuur haaks op de windrichting moeten zetten.

Rolmol

De toolboxmeeting kan worden afgesloten met een overzicht van een aantal handige hulpmiddelen, zoals

■ TOOLBOXMEETING

Werknemers in de installatiebranche hebben dagelijks te maken met allerlei vormen van fysieke belasting en onveilige situaties. Dat kan op den duur leiden tot ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid. Toolboxmeetings zijn speciaal ontwikkeld om de fysieke belasting terug te dringen en (bijna-)ongelukken te voorkomen. Dit is het zevende deel uit een serie van elf.



een vloermat en een speciaal gereedschapsholster dat aan een broekriem kan worden gehangen, waardoor je gereedschap direct bij de hand hebt. Of de rolmol, een kar op drie wielen, waarop een monteur zich veel makkelijker horizontaal kan verplaatsen. De rolmol biedt ook ruimte aan gereedschap, looplamp en bevestigingsmateriaal.

Het wachten is nog op een fabrikant die een spankabel- of railsysteem voor kruipruimten bedenkt, waar-

mee gereedschap en materiaal vanaf het kruipluik naar de monteur onder de vloer kan worden getransporteerd. Zo'n oplossing voor kruipruimten met verschillende compartimenten zou ideaal zijn. <

MEER INFORMATIE:

- www.missarbo.nl
- Arbo informatieblad nr. 5: veilig werken in besloten ruimten

■ 'ALERT BLIJVEN OP RISICO'S'

Johan Weug is hoofd KAM bij GTI Zuid, een elektrotechnisch installatiebedrijf in de utiliteitswereld. In totaal werken daar 500 mensen, van wie 280 in de uitvoering. De klussen lopen bij het bedrijf uiteen van klein onderhoud tot miljoenenorders voor volledige nieuwbouw van fabrieken. 'Kruipruimten komen medewerkers van GTI gelukkig niet zo vaak tegen. Maar we werken wel vaak in besloten ruimten, waar de risico's vergelijkbaar zijn. Wij definiëren een besloten ruimte als een afgesloten plaats met nauwe grenzen. Bijvoorbeeld een put of een sleuf. De gevaren van zo'n werkplek zijn onder andere elektrocutie door vocht of geleiding of verstikkingsgevaar door zuurstofgebrek of gevaarlijke gassen. Bij calamiteiten kun je vanuit zo'n ruimte niet snel wegvallen. Bij installaties voor grote industrieën kun je als monteur worden blootgesteld aan chemische of hete producten.'

Bij nieuwbouw gaat GTI al in de ontwerpfase met de engineer en/of werkvoorbereider en de klant om tafel zitten om na te gaan of in het gebouw besloten ruimten voorkomen en hoe deze zo veilig mogelijk kunnen worden ingericht. Maar daarvoor is bij een storing vaak geen tijd. 'Daarom is de slogan bij GTI 'we werken compromisloos aan veiligheid'. Iedere medewerker mag stoppen als hij vindt dat het werk niet veilig kan worden uitgevoerd', geeft Weug aan. 'Verder moet een opdrachtgever ook bij storingen vaak een werkvergunning aanvragen. Daarbij hoort een stappenplan, waarin staat hoe je te werk moet gaan. Daarbij horen expliciet een inventarisatie van de risico's en de benodigde beheersmaatregelen.'

De monteurs bij GTI Zuid krijgen elk anderhalf jaar een toolboxmeeting over werken in besloten ruimten. Aan de hand van een checklist wordt dan de hele procedure doorgenomen. De NEN 3140 wordt elk kwartaal besproken. 'En elke maand volgt iedereen een toolboxmeeting over veiligheid. Naast een goede voorbereiding moet de opzichter tijdens het werk ook echt toezicht blijven houden. Na het werk volgt een evaluatie en veiligheid maakt daarvan een vast onderdeel uit. Alle op- en aanmerkingen worden doorgegeven aan de KAM-afdeling, zodat deze in de volgende toolboxmeeting worden opgenomen.'

Weug neemt veiligheid in besloten ruimten bijzonder serieus. 'Gelukkig zijn de voorschriften voor dit soort ruimten helder en duidelijk. Jammer dat dit voor kruipruimten niet geldt, want de risico's zijn vaak gelijk. Vooral als zo'n ruimte niet is geventileerd.' Eigenlijk zou de wetgever kruipruimten moeten verbieden, vindt hij. 'Gezien de risico's en de fysieke belasting. Wat meer regelgeving zou al goed zijn. Dat TNO nu specifiek onderzoek hiernaar heeft gedaan, vind ik heel goed.'

Voor kleinere installateurs en monteurs die af en toe in een kruipruimte of besloten ruimte moeten werken, heeft hij nog een tip. 'Als je twijfelt, neem er dan een risicoanalyse bij en bespreek die met een veiligheidskundige en met de uitvoerder. Niet alle kruipruimten zijn gevaarlijk, maar je moet altijd alert blijven.'